

SPIS TREŚCI

Monika Jaworska-Witkowska

(KUJAWSKO-POMORSKA SZKOŁA WYŻSZA W BYDGOSZCZY)

Słowo od Redaktor Naczelnej 11

Lech Witkowski

(AKADEMIA POMORSKA W SŁUPSKU)

KUJAWSKO-POMORSKA SZKOŁA WYŻSZA W BYDGOSZCZY)

Głos gościnnego wprowadzenia 14

WYKŁADY OTWIERAJĄCE

Lech Witkowski

(AKADEMIA POMORSKA W SŁUPSKU)

**Estetyka *versus* aksjologia w ujęciu krytyczno-epistemologicznym
teorii i praktyki kulturowej/społecznej** 21

Wstęp 21

CZĘŚĆ I

Edukacja między strzępkami kultury i resztkami tradycji
w niemocy nowoczesności 27

CZĘŚĆ II

O estetyzacji obecności tradycji myślowej w obiegowych narracjach
akademickich w humanistyce z pedagogiką w tle 44

Przesądające wyobrażenia i roszczenia w kwestii jakości postawy
poznawczej z realizmem estetycznym w tle 48

Pedagogiczne pytania o estetykę i estetyzację w kontekście
wartościowania w edukacji 54

Aksjologia pedagogiczna w świetle idei pedagogiki niewidzialnej (przykładki Basila Bernsteina i Heleny Radlińskiej, choć nie tylko)	62
Zamiast zakończenia	64
Literatura	68

Krzysztof Maliszewski

(UNIWERSYTET ŚLĄSKI W KATOWICACH)

Przebudzenie pragnienia – fantazmatyczny wymiar aksjologii

pedagogicznej	73
Podwojona rzeczywistość (wstęp I)	73
Potrzeba – pożądanie – pragnienie (wstęp II)	75
Apetyt i brak	77
Między traumatycznym jądrem a erotycznym zwichnięciem	79
Dwoistość pragnienia (krytyka fantazmatyczna)	81
Pragnienie – klucz kształcenia	84
Animacja pragnień – strategie (zakończenie)	89
Literatura	91

EGZYSTENCJA LUDZKA JAKO WYZWANIE PEDAGOGICZNE Z ESTETYKĄ W TLE JAKO ONTOLOGIĄ/ANTROPOLOGIĄ

Monika Jaworska-Witkowska

(CENTRUM STUDIÓW ZAAWANSOWANYCH I BADAŃ NAUKOWYCH
KUJAWSKO-POMORSKA SZKOŁA WYŻSZA W BYDGOSZCZY)

Ambiwalencje wstrętu. O nienasyceń wymiotu w dwubiegunowych inkluzjach J. Kristevej i J.P. Sartre'a

dla pedagogiki	97
Ambiwalencje nienasyceń wstrętu (wprowadzenie)	97
Wstręt, czyli o rzeczy nienasyconej a nieswoiście <i>Realnej</i> , bo „...jak się zdaje, nadchodzi z zewnątrz lub rozsada od wewnątrz” i „właściwie nie ma określonego przedmiotu”	99
Abiektywna matka. Granica i tabu „rzeczy macierzyńskiej”	102
Nienasyceń <i>wymiotu</i>	106
Wstręt jako „gwałtowny i mroczny bunt bytu”	109
Mdłości jako nie dająca się nasycić <i>odmowa bycia</i> . Samobójstwo jako doświadczenie wyobraźni	110

Niechciana bliskość, natarczywa obecność, nieakceptowana inność... O symbolicznej autokastracji w nienasyconym kole transformacji materii	113
Nieznosna <i>lepkość</i> bytu. Uścisk, który dopada	116
Ambiwalencja „okrutnej rozkoszy” wstępu. Nasylenie jako paradygmat psychopedagogiki wstępu w dziesięciu otwarciach pedagogicznych (zakończenie)	117
Literatura	123

Tomasz Olchanowski

(UNIWERSYTET W BIAŁYMSTOKU)

Persona i Cień w epoce wiktoriańskiej i w ponowoczesności.

Jungowska analiza zachodnioeuropejskiej hipokryzji	126
Istota hipokryzji	126
Podmiotowość i samooszustwo	133
Ucieczka od enancjodromii	139
Literatura	146

Teresa Wilk

(UNIWERSYTET ŚLĄSKI W KATOWICACH)

Obrazy odczuwalne – czyli kultura i sztuka wobec niepokojów

społecznych	149
Na początek	149
Niepokoje społeczne – co odczuwamy, a czego nie dostrzegamy	150
Kultura i sztuka zaangażowana, czyli porozumienie jest w nas	160
Refleksja końcowa	169
Literatura	170

Aneta Rogalska-Marasińska

(UNIWERSYTET ŁÓDZKI)

Kształtowanie trzeciej natury ludzkiej wychowanka poprzez edukację międzykulturową

.....	174
Wprowadzenie	174
Wypaczona kultura, czyli o braku piękna w życiu człowieka	176
Kształtowanie człowieczeństwa w człowieku, czyli o jęgu trzech naturach	183

Edukacja międzykulturowa w dobie polaryzacji zachowań, czyli propozycje kształtowania trzeciej natury ludzkiej wychowanka	188
Podsumowanie	195
Literatura	196

Julita Orzelska

(UNIWERSYTET SZCZECIŃSKI)

W trosce o człowieka w odświeżeniu Thomasa Mertona, Abrahama Joshuy Heschela i Paula Tillicha	201
Wstęp	201
Opór wobec akceptacji teologii moralnej diabła stanowiącej źródło kryzysu człowieka (Thomas Merton)	202
Samopoznanie w „stawianiu się” człowieka. „Terapia moralna dla terażniejszości” (Abraham Joshua Heschel)	206
Przekraczanie potencjalności człowieka (Paul Tillich)	211
Literatura	216

Marta Anna Sałapata

(AKADEMIA POMORSKA W SŁUPSKU)

Życie człowieka w cieniu skrzydeł Thanatosa, czyli rozwojowe zmagania ze śmiercią	219
Słowem wstępu... ..	219
Śmierć – fenomen (nie)definiowalny?	220
Kultura – świadectwo (nie)zgody na śmierć	222
Rozwojowe zmagania ze śmiercią	226
Pedagogika wobec piętna smutku... ..	238
Literatura	241

PRZESTRZENIE, MIEJSCA I OBIEKTY: KSIĄŻKA – MUZEUM – OBRAZ

Barbara Kwiatkowska-Tybulewicz

(UNIWERSYTET WARSZAWSKI)

Sztuka przyjazna człowiekowi. Świat sztuki współczesnej – świat odbiorcy. Próba porozumienia	249
Wprowadzenie	249

Trudność sztuki współczesnej	250
Edukacja artystyczna i estetyczna a sztuka współczesna	252
Sztuka po końcu sztuki wyzwaniem dla odbiorcy	255
Dzieło sztuki a zwyczajny przedmiot	258
Sztuka przyjazna człowiekowi	264
Zakończenie	267
Literatura	269

Anna Józefowicz

(UNIWERSYTET W BIAŁYMSTOKU)

Wartości edukacyjne współczesnej prozy dziecięco-młodzieżowej

w kontekście problemów dziecka osamotnionego	272
Wstęp	272
Niedobór witaminy M	273
Jajko mądrzejsze od kury	282
Ucieczka w wirtualny świat	283
Zakończenie	285
Literatura	286

Renata Pater

(UNIWERSYTET JAGIELLOŃSKI W KRAKOWIE)

Edukacja estetyczna w permanentnym rozwoju osobowości.

Działania edukacyjne muzeów i centrów nauki	290
Współczesne przestrzenie edukacji – kilka impresji	291
Edukacja i aktualne wyzwania	292
Estetyka – nauka nie tylko o pięknie	293
Piękno jako wartość artystyczna	295
Wartości estetyczne	296
Satysfakcja estetyczna	297
Osobowość w procesie i cyklach rozwoju	298
<i>Spiel</i> (gra/zabawa) w wychowaniu estetycznym człowieka	300
Środowisko edukacyjne – ekologia życia	301
Muzea i centra nauki w edukacji estetycznej	302
Zamiast podsumowania – kilka pytań	304
Literatura	305

Jolanta Skutnik

(UNIwersytet Śląski w Katowicach)

Między zachwytem a oddźwiękiem – o znaczeniu autentyzmu

w edukacji muzealnej	308
Wstęp	308
Muzeum – pomiędzy gablotą a ekranem	309
Wartość autentyku	313
<i>Muzealium</i> – między zachwytem a oddźwiękiem	320
Zakończenie	324
Literatura	325

Bożena Stawoska-Jundziłł

(Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Elblągu)

Edukacyjne wartości sztuki – aksjologiczny wymiar malarstwa

polskiego przełomu XIX/ XX wieku (wybrane przykłady)	329
Powierzchnowe spojrzenie na źródło ikonograficzne	330
Źródła ikonograficzne w procesie kształcenia pedagogów	332
Stereotypowy wizerunek dziecka w XIX/XX wieku	334
Twórczość Olgi Boznańskiej na usługach pedagogiki	335
Dziecko w malarstwie O. Boznańskiej	336
„Dziecięca starość” – O. Boznańska oskarża	339
Dzieci z obrazów mówią własnym głosem	344
Aneks – Wykaz omawianych obrazów Olgi Boznańskiej	347
Literatura	348

KINO I MUZYKA – MIĘDZY ESTETYKĄ I PEDAGOGIKĄ**Wojciech Siwak**

(UNIwersytet w Białymstoku)

Matrix i pół-Matrix czyli rzeczywistość wirtualna i rzeczywistość rozszerzona jako wyzwania dla tożsamości, kultury, sztuki

i edukacji	355
Wprowadzenie	355
Od idei wirtualności do Matrixa	356
Rzeczywistość wirtualna i wielodostępne światy wirtualne	357
Wyobrażenia VR w kinie pod koniec XX wieku	360

Przestrzeń rozszerzona a rzeczywistość rozszerzona	361
AR w kulturze, sztuce i rozrywce	363
Od kina 3D do powrotu VR	365
Kino VR – w poszukiwaniu opowieści	367
Teatr wirtualny i multimedialny a technologie AR i VR	369
Architektura/grafika/design/rzeźba/malarstwo a VR	371
Edukacja w rzeczywistości wirtualnej	372
Social VR czyli społecznościowa rzeczywistość wirtualna	373
VR i AR a „szósty zmysł”	374
Przestrzenne „Ja”	376
Internet miejsc	378
Podsumowanie – wirtualność a „lepsze życie”	379
Literatura	385

Alicja Tupieka-Buszmak

(UNIWERSYTET WARMIŃSKO-MAZURSKI W OLSZTYNIE)

Człowiek, świat wartości a współczesny obraz edukacji muzycznej.

Konfrontacje – wyzwania – kierunki zmiany	389
Związek sztuki i wychowania – dawne i nowe problemy	390
Edukacja muzyczna w pułapce stereotypów	394
Wyzwania dla edukacji w kontekście przemiany rozumienia świata	397
W kierunku całościowej zmiany	403
Literatura	405

Jarosław Chaciński

(AKADEMIA POMORSKA W SŁUPSKU)

Etos i gra w „Ogólnym wychowaniu muzycznym” Eberharda Preussnera na tle niektórych nurtów filozoficznych

i pedagogicznych	409
Refleksje wprowadzające	409
Próba zdefiniowania pojęć „etos” i „gra” w jej muzycznym zorientowaniu	410
Naturalizm J.J. Rousseau i jego wychowanie muzyczne	413
Muzyczny ruch młodzieżowy (Jugendbewegung) w kontynuacji idei naturalizmu	418

Theodor W. Adorno i krytyka Jugendbewegung – zarzut manipulacji i instrumentalizacji śpiewu w społeczeństwie	423
Literatura	429

Rafał Majzner

(AKADEMIA TECHNICZNO-HUMANISTYCZNA W BIELSKU-BIAŁEJ)

Zadania nauczyciela edukacji wczesnoszkolnej w zakresie kształtowania i rozwijania kultury muzycznej dzieci	433
Wprowadzenie	433
Kształtowanie kultury muzycznej w szkole	435
Kształtowanie i rozwijanie kultury muzycznej dzieci w opiniach nauczycieli	436
Podsumowanie	441
Literatura	442